БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

НА ВНИМАНИЕТО НА: **Изх. №: 0015 / 17.04.2026 г.**

Г-Н КИРИЛ ГЕОРГИЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР, „ЕСО“ ЕАД

ОТНОСНО: ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕНОСНАТА ЕЛЕКТРИЧЕСКА МРЕЖА НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2026 - 2035г.

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЕОРГИЕВ,

От Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) представяме на Вашето внимание становище във връзка с План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2026 – 2035 г.

Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) е представителна организация за сектор вятърна енергия в страната, обединяваща мнозинството от фирмите, активни в сектора - инвеститори във ветроенергийни проекти и производители, като нашите членове формират съществен дял, повече от 50% от общата инсталирана мощност на вятърна енергия в България.

Като представителна асоциация на ветроенергийната индустрия в страната, с настоящото становище бихме искали да изразим нашите коментари и предложения по отношение на публикувания през м. март 2026 г. Проект на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2026-2035 г. (наречен по-долу „Плана”) от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД.

В края на 2025 г. БГВЕА получи запитване от страна на „ЕСО“ ЕАД за предоставяне на обобщена информация за развитието на ветроенергийните мощности до 2035 година. Въпросната информация трябваше да послужи за изготвянето на Плана. БГВЕА изпрати писмо в отговор на запитването, в което споделихме, че по последна информация от нашите членове в процес на разработване са повече от 6000 MW вятърни мощности, които биха могли да бъдат реализирани в рамките на периода до 2035 г., при наличие на предвидима регулаторна среда и своевременно развитие на електропреносната мрежа.

В тази връзка изразяваме първо нашето основно притеснение, а именно по отношение на предвидените за присъединяване в Плана едва 747 MW вятърни електрически централи (ВяЕЦ) до

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

2035 г., които са в пъти по-малко от реално постижимите мощности и категорично не съответстват на наблюдавания пазарен интерес и активната инвестиционна динамика в сектора.

Същевременно, съгласно заложените цели в Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПЕК), посочени в Таблица 3.3, вятърни мощности следва да достигнат 4431 MW към 2035 г. За сравнение, в Плана се предвиждат нови 747 MW вятърни мощности, т.е към 2035 г. общият капацитет ще достигне 1463 MW. Това показва съществено разминаване, между стратегическите национални цели и предвидените в Плана, като заложените в Плана стойности са приблизително три пъти по-ниски.

На следващо място, в анализа на производствените мощности е отчетено, че при ФЕЦ и ОСЕЕ вече се наблюдава превишаване на проектните мощности по ИНПЕК, докато при вятърните електроцентрали се наблюдава значително по-бавен темп на развитие от първоначално предвидения. В същото време, в заключителната част на Плана се посочва, че делът на енергията от ВЕИ от брутното електропотребление през 2035 г. се очаква да надхвърли 50%. Предлагаме текстът в т. 5 от заключението да бъде прецизиран, така че да не създава погрешното впечатление, че всички видове ВЕИ и ОСЕЕ вече надвишават сценариите, заложени в ИНПЕК. По-конкретно, следва ясно да се отчете, че към момента превишение спрямо първоначално предвидените мощности се наблюдава основно при фотоволтаичните централи и обектите за съхранение на електрическа енергия, докато при вятърните електроцентрали развитието остава значително по-бавно от заложеното в ИНПЕК. В този смисъл предлагаме формулировката да отразява по-точно различната динамика на развитие на отделните технологии, за да се избегнат неточни обобщения и неправилни изводи относно състоянието и перспективите пред вятърната енергия в България.

Към момента инсталираната мощност ФЕЦ е 5984 MW, като Планът предвижда присъединяването на още 7452 MW. Следователно, на база на Плана, към 2035 г. се очертава инсталираните мощности ВяЕЦ – ФЕЦ да бъдат както следва, 1463 MW – 13 436 MW. Това показва значителна разлика и съществен дисбаланс между двата вида мощности, създаващ риск за стабилността на електроенергийната система, въпреки предвидения капацитет за съхранение на енергия. Поради различния производствен профил на вятърните и фотоволтаичните централи, поддържането на оптимално съотношение между тях е ключово за ограничаване на системните дисбаланси.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

В тази връзка бихме искали да отбележим, че безспорно развитието на ВяЕЦ и ФЕЦ, паралелно със системите за съхранение на енергия, са най-бързият и сигурен начин за гарантиране на енергийната независимост и увеличаване на дела на възобновяема енергия, произведена от местен източник с ниска цена. Страната ни има нужда и от двата вида централи, но считаме, че те следва да се изграждат балансирано, т.е. инсталираните мощности да са с еднакъв или близък размер. Въпреки че не съществува универсално нормативно определено съотношение между фотоволтаични и вятърни мощности, научните изследвания и енергийните модели показват, че по-балансираното им съотношение (в порядъка на 1:1 до 2:1) води до по-ниски флуктуации на производството и по-ефективно управление на електроенергийната система. На ниво ЕС съотношението между инсталираните соларни и вятърни мощности е приблизително 1.4:1, в региона (Турция, Гърция и Румъния) то е между 1.5:1 и 1.8:1. В България обаче това съотношение на практика е почти 8:1.

В тази връзка, с оглед на гореизложените аргументи, предлагаме завишаване на предвидените в Плана нови мощности ВяЕЦ, които да съответстват на реалната инвестиционна среда, на заложените в ИНПЕК цели и целите на ЕС за дял на вятърната енергия до 2030 г. от 450 GW, както и на нарастващите фотоволтаични мощности в страната за осигуряване на оптимален микс възобновяема енергия и стабилност на електроенергийната система.

Постигането на необходимото развитие на вятърните мощности е пряко зависимо от наличието на адекватна мрежова инфраструктура. Считаме, че недостатъчното предвиждане на капацитет за присъединяване и липсата на навременни мрежови решения в районите с висок ветроенергиен потенциал създават риск от:

- забавяне или блокиране на частни инвестиции в нови енергийни мощности;
- пропускане на възможности за икономически растеж и заетост в регионите;
- ограничаване на конкуренцията и ликвидността на електроенергийния пазар;
- затруднено изпълнение на националните и европейските цели за декарбонизация;
- загуба на възможности за повишаване на енергийната независимост и сигурност на доставките.

Учтиво предлагаме при финализиране на плана да бъдат повторно разгледани следните аспекти:

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

- актуализиране на прогнозите за присъединяване на нови вятърни мощности съобразно реалния пазарен интерес;
- приоритизиране на инвестиции в мрежова инфраструктура в райони с доказан ресурсен потенциал;
- поетапно осигуряване на капацитет за присъединяване в периода 2026 – 2035 г., като към 2035 г. ветроенергийните мощности да достигат поне 6000 MW;
- по-тясна координация между мрежовото планиране, ИНПЕК и инвестиционните намерения на пазарните участници;
- създаване на регулярна експертна работна рамка между ЕСО и представителите на сектора.

Вятърната енергия има ключова роля в балансирането на електроенергийната система и за постигането на т. нар. „базов микс от възобновяема енергия“, за което е необходима предвидима регулаторна среда и своевременно развитие на електропреносната мрежа.

С оглед на това се надяваме нашите предложения да бъдат взети предвид, като оставаме на разположение за последваща дискусия и отправяме предложение за създаване на регулярна експертна работна рамка между „ЕСО“ и представителите на ветроенергийния сектор.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на УС на БГВЕА